צ שם. ק אגור (סי׳ ב) בְּשֵׁם מְהַרַ״י מוּלִין (שו״ת מהרי״ל החדשות סי׳ מה).

לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ כְּשֶׁיַּלֵּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. * צהַמַּשְׁכִּים (ל) לְדָם אוֹר הַיּוֹם, * מְבָרֵךְ כָּל סֵדֶר הַבְּרָכוֹת, חוּץ מִבִּרְכַּת הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי (יג) [יג] (לא) בִּינָה (לב) וּפָרְשַׁת הַתָּמִיד (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן א׳ סָעִיף ו׳) שֶׁיְּמַתִּין מִלְּאָמְרָהּ עַד שֶׁיֵּאוֹר הַיּוֹם. הַגָּהּ: וּלְכַתְּחִלָּה יִטֹּל יָדָיו קֹדֶם שֶׁיְּבָרֵךְ לְלַמֵּד. וְאִם לֹא הָיָה לוֹ מַיִם, יָכוֹל (לג) לְלַמֵּד וּלְבָרֵךְ בְּלֹא נְטִילָה, כְּמוֹ בְּשְׁאָר בְּרָכוֹת שֶׁמְּבָרֵךְ קֹדֶם נְטִילָה כְּדִלְעֵיל סִימָן מ״ו (ס״ע) (אגור (סי׳ ג)): יד * נְשִׁים (לד) מְבָרְכוֹת בְּרָכַת (יז) הַתּוֹרָה:

מח אוֹמְרִים פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, וּפְסוּקֵי קָרְבַּן שַׁבָּת אוֹמְרִים אַצֶּל פָּרָשַׁת הַתָּמִיד. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

הַגָּהּ: וְאוֹמְרִים פָּרָשַׁת (ט) [א] (א) הַתָּמִיד. וְיֵשׁ אוֹמְרִים סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה וְרִבּוֹן הָעוֹלָמִים אַתָּה צִוִּיתָנוּ וְכוּ׳, וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְאָמְרוֹ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וּלְרִינָא נְרָאֶה דְּכַוָּנָתוֹ תֵּלְיָא מִלְּתָא, שֶׁאִם הָיָה בְּדַעְתּוֹ רַק לִקְטֹר לְמִדּוֹ דֶּה עַד שֶׁעַת שָׁנָה שֵׁנִית, פְּשִׁיטָא שֶׁצָּרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ כְּשֶׁקָּם שֵׁנִית, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסִתְמָא, אַף עַל פִּי שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר וְלִישֵׁן, מִכָּל מָקוֹם כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַרְבּוֹת בִּבְרָכוֹת דַּעְתּוֹ לִקְטֹר כָּל הַיּוֹם, לָכֵן אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ: **יג [יג] בִּינָה.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. (ס״ק יג) וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) שֶׁרָמַז לִדְבָרֵי הַזֹּהַר, רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִיתָא שָׁם דְּכֹה קָרֵא בְּבָרְכוֹ כֹּה׳. וּכְשֶׁלְּמִי צְבוּר (ס״ר ג) כָּתַב דִּלְדִידָן אֲפִלּוּ לֹא שָׁמַע מְבָרֵךְ, וּבְזֹהַר רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁצָּל הַנֶּבֶר הִיּוּ יוֹדְעִין שֶׁהוּא חֲצוֹת לַיְלָה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סי״ק) בְּשֵׁם פְּרִדֵּ״ס לְרַשַׁ״י כָּתַב יָ״ד, וְכֵן כָּתַב הָאַר״י וְכֹרוֹנוֹ לְבָרְכָה (שער הכוונות דרושי ברכת השחר), וְכֵן נָהֲגוּ לְבָרֵךְ בְּרָכַת הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בְּאַשְׁמוּרַת כֹּה׳, עַיֵּן שָׁם:

א [א] הַתָּמִיד. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ר״ס הסימן) שֶׁכָּתַב, פָּרָשַׁת הַקְּרְבָּנוֹת יֹאמַר בַּעֲמִידָה כֹּה׳. וּבְכִכּוֹר שׁוֹר (תבואות שור סדר ברכות ס״ק יב) כָּתַב דְּאֵין צָרִיךְ לֶעָמֹד, אֲפִלּוּ בְּפָרָשַׁת הַתָּמִיד שֶׁהִכְנִיא כֹּה׳. הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ר״ס הסימן) מַעֲתֵק הַבְּרָכָה (סי׳ יט), וּמְעוֹלָם לֹא רָאִיתִי מִאן דְּחִשׁ לֵיהּ, וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סי״ב) וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ד) כָּתַב שֶׁרַבִּים בְּתוֹרָה לֹא חָשׁוּ לָזֶה. וְכֵן הָעֲלָה מוֹר וּקְצִיעָה, וְכָתַב שֶׁרָאָה לְהַגָּאוֹן אֲבִיו זְכֹרוֹנוֹ לִבְרָכָה שֶׁאָמְרוּ מֵיכָאֵל. וּלְשֶׁלְמִי צְבוּר לֹא רָאִיתִי מִאן דְּחִשׁ לֵיהּ, וְכֵן כָּתַב שְׁרֵאֵל לְהַגָּאוֹן אֲבִיו זְכֹרוֹנוֹ לִבְרָכָה שֶׁאָמְרוּ מִיכָאֵל. וּלְשֶׁלְמִי צְבוּר (מִשְׁפְּטֵי הַתּוֹרָה סי׳ ה) כָּתַב לְהוֹכִיחַ כֵּן מִדִּבְרֵי הָאַר״י זְכֹרוֹנוֹ לִבְרָכָה גַּבֵּי פְּסוּק ה׳ מֶלֶךְ (שער הכוונות דרושי תפלת השחר דרוש א). וְעַיֵּן שָׁם בְּכִכּוֹר שׁוֹר שֶׁכָּתַב, מַה שֶּׁאוֹמֵר בְּאֵלִיָּה הַקְּרְבָּנִי קַאֵי אַבְּצָלִים שֶׁנִּתַּן לַכֹּהֵן, וְאִם כֵּן אֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד. וּבְקִצּוּר מְנָדִים (א״א ריש הסימן) כָּתַב, וּמִכָּל מָקוֹם בְּפָרָשַׁת הַתָּמִיד רָאוּי לַעֲמֹד, שֶׁקִּרְוֹן בְּצִבּוּר בְּקוּל רָם. וּבְכִכּוֹר שׁוֹר כָּתַב שָׁם דְּמֵה שֶׁכָּתַב בְּאֵלִיָּה וּוִיקָא (סי׳ א ס״ק יא) שֶׁיִּקְרָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם, הַיְנוּ דַּוְקָא בְּשֶׁאֵין שָׁם עַם הָאָרֶץ, אֲבָל בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם עַם הָאָרֶץ אֲפִלּוּ בְּשִׁנָּה קַבָּע בַּיּוֹם לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, וּנְהִי דְּשָׁם אִנּוּ מַחְמִירִין כְּדַעַת יְחִידָאָה, עַל כָּל פָּנִים בְּשִׁנָּה קַבָּע בַּיּוֹם לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, וְכֵן נָהֲגוּ לְמַעֲשֶׂה בְּכָל הַמְּדִינוֹת שֶׁהָיִיתִי בָּהֶן, וְאֵין לְשַׁנּוֹת מִמִּנְהָגָם, וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן בְּכִכּוֹר שׁוֹר שֶׁאֵין קְרִיאַת שְׁמַע בְּאַבְּצָלִים קַאֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּתָמִיד אֵין יָחִיד מַקְרֵי בְּצִבּוּר, וּבְשׁוּר כָּתַב בְּאֵלִיָּה קָרֵב כֹּה׳ וְזֶה נָכוֹן, עַיֵּן שָׁם. וּמִשּׁוּם הָא לָא אַרְיָא, וּכְדַאֲמַרִינַן בְּתַעֲנִית (כה.) שְׁלָקָן תִּקְנוּ מַעֲמָדוֹת לְפִי שֶׁאֵין קְרָבָּנוֹת שֶׁל אָדָם קָרֵב כֹּה׳, וְהַיְנוּ דְּאִי עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ לְפִיכָךְ תִּקְנוּ אוֹ הַקְּרְבָּנִי אוֹ הַקְּרְבָּנִי, מִכָּל מָקוֹם הָאִי לָאו קְרִיבָה הִיא, וְהַיְנוּ דְּאִי עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ לְפִיכָךְ תִּקְנוּ אוֹ הַקְּרְבָּנִי, וְהַיְנוּ לְפִי שֶׁכָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּתָמִיד שֶׁצִּוּוּי עָלָיו בְּתוֹרָה, וְהַיְנוּ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא שְׁלוּחָא דִּידָן דְּרַחֲמָנָא. וְהָנֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ הֵם נִתְּנוּ לַכֹּהֵן בְּעֵדֶם קָרְבַּן הַתָּמִיד, וְאִם כֵּן כְּשֶׁאוֹמֵר יְהִי רָצוֹן בְּפָרָשַׁת הַתָּמִיד נַמִּי שַׁיָּךְ לוֹמַר כְּאִלּוּ הַקְּרְבָנִי אוֹ הַקְּרְבָּנִי, וְהַיְנוּ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא שְׁלוּחָא דִּידָן דְּרַחֲמָנָא.

בַּאֵר הַיטֵב

יג [יג] בִּינָה. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ר״ס הסימן) שֶׁכָּתַב, פָּרָשַׁת הַקְּרְבָּנוֹת יֹאמַר בַּעֲמִידָה כֹּה׳. וּבְכִכּוֹר שׁוֹר (תבואות שור סדר ברכות ס״ק יב) כָּתַב דְּאֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד, אֲפִלּוּ בְּפָרָשַׁת הַתָּמִיד שֶׁהִכְנִיא כֹּה׳. הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ר״ס הסימן) מַעֲתֵק הַבְּרָכָה (סי׳ יט), וּמְעוֹלָם לֹא רָאִיתִי מִאן דְּחִשׁ לֵיהּ, וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ד) כָּתַב שֶׁרַבִּים בְּתוֹרָה לֹא חָשׁוּ לָזֶה. וְכֵן הָעֲלָה מוֹר וּקְצִיעָה, וְכָתַב שֶׁרָאָה לְהַגָּאוֹן אֲבִיו זְכֹרוֹנוֹ לִבְרָכָה שֶׁאָמְרוּ מִיכָאֵל. וּלְשֶׁלְמִי צְבוּר לֹא רָאִיתִי מִאן דְּחִשׁ לֵיהּ, וְכֵן כָּתַב שְׁרֵאֵל לְהַגָּאוֹן אֲבִיו זְכֹרוֹנוֹ לִבְרָכָה שֶׁאָמְרוּ מִיכָאֵל. וּלְשֶׁלְמִי צְבוּר (מִשְׁפְּטֵי הַתּוֹרָה סי׳ ה) כָּתַב לְהוֹכִיחַ כֵּן מִדִּבְרֵי הָאַר״י זְכֹרוֹנוֹ לִבְרָכָה גַּבֵּי פְּסוּק ה׳ מֶלֶךְ (שער הכוונות דרושי תפלת השחר דרוש א). וְעַיֵּן שָׁם בְּכִכּוֹר שׁוֹר שֶׁכָּתַב, מַה שֶּׁאוֹמֵר בְּאֵלִיָּה הַקְּרְבָּנִי קַאֵי אַבְּצָלִים שֶׁנִּתַּן לַכֹּהֵן, וְאִם כֵּן אֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד. וּבְקִצּוּר מְנָדִים (א״א ריש הסימן) כָּתַב, וּמִכָּל מָקוֹם בְּפָרָשַׁת הַתָּמִיד רָאוּי לַעֲמֹד, שֶׁקִּרְוֹן בְּצִבּוּר בְּקוּל רָם. וּבְכִכּוֹר שׁוֹר כָּתַב שָׁם דְּמֵה שֶׁכָּתַב בְּאֵלִיָּה וּוִיקָא (סי׳ א ס״ק יא) שֶׁיִּקְרָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם, הַיְנוּ דַּוְקָא בְּשֶׁאֵין שָׁם עַם הָאָרֶץ אֲבָל בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם עַם הָאָרֶץ אֲפִלּוּ בְּשִׁנָּה קַבָּע בַּיּוֹם לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, וּנְהִי דְּשָׁם אִנּוּ מַחְמִירִין כְּדַעַת יְחִידָאָה, עַל כָּל פָּנִים בְּשִׁנָּה קַבָּע בַּיּוֹם לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, וְכֵן נָהֲגוּ לְמַעֲשֶׂה בְּכָל הַמְּדִינוֹת שֶׁהָיִיתִי בָּהֶן, וְאֵין לְשַׁנּוֹת מִמִּנְהָגָם, וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן בְּכִכּוֹר שׁוֹר שֶׁאֵין קְרִיאַת שְׁמַע בְּאַבְּצָלִים קַאֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּתָמִיד אֵין יָחִיד מַקְרֵי בְּצִבּוּר, וּבְשׁוּר כָּתַב בְּאֵלִיָּה קָרֵב כֹּה׳ וְזֶה נָכוֹן, עַיֵּן שָׁם. וּמִשּׁוּם הָא לָא אַרְיָא, וּכְדַאֲמַרִינַן בְּתַעֲנִית (כה.) שְׁלָקָן תִּקְנוּ מַעֲמָדוֹת לְפִי שֶׁאֵין קְרָבָּנוֹת שֶׁל אָדָם קָרֵב כֹּה׳, וְהַיְנוּ דְּאִי עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ לְפִיכָךְ תִּקְנוּ אוֹ הַקְּרְבָּנִי אוֹ הַקְּרְבָּנִי, מִכָּל מָקוֹם הָאִי לָאו קְרִיבָה הִיא, וְהַיְנוּ דְּאִי עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ לְפִיכָךְ תִּקְנוּ אוֹ הַקְּרְבָּנִי, וְהַיְנוּ לְפִי שֶׁכָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּתָמִיד שֶׁצִּוּוּי עָלָיו בְּתוֹרָה, וְהַיְנוּ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא שְׁלוּחָא דִּידָן דְּרַחֲמָנָא. וְהָנֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ הֵם נִתְּנוּ לַכֹּהֵן בְּעֵדֶם קָרְבַּן הַתָּמִיד, וְאִם כֵּן כְּשֶׁאוֹמֵר יְהִי רָצוֹן בְּפָרָשַׁת הַתָּמִיד נַמִּי שַׁיָּךְ לוֹמַר כְּאִלּוּ הַקְּרְבָנִי אוֹ הַקְּרְבָּנִי, וְהַיְנוּ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא שְׁלוּחָא דִּידָן דְּרַחֲמָנָא.

בְּאוּר הֲלָכָה

רַק עַד שִׁיְּקוּם מִשְּׁנָה בְּבֹקֶר, וְלָזֶה קָאָמַר דְּאִינוּ כֵּן, אֲבָל בְּשׁוּט דְּגַם הוּא מוּדֶה דְּשִׁנַּת קַבָּע אֲפִלּוּ בְּתְחִלַּת הַלַּיְלָה הֲרֵי הִפְסִיק, וְכִדְמְשַׁמַע גַּם מִלְּשׁוֹן הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסוֹף דְּבּוּר הַמַּתְחִיל וְכָתַב עוֹד הָאָגוּר, עַיֵּן שָׁם. וְעוֹד לֹא שְׁכִיחָנִן כָּל הָנֵי פְּשִׁיטוּתָא דְּהַרְבֵּה גְּדוֹלִים שְׁפוֹסְקִין דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ מִשּׁוּם סְפֵיקָא דְּפִרְי מְגַדִּים, דַּהֲלֹא הַבַּיִת יוֹסֵף בְּצַעֲמוֹ וְהַפְּרִי חָדָשׁ וְהַגְּרַ״א וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק״ט) מְצָרְיכִין אֲפִלּוּ בְּשִׁנַּת קַבָּע בַּיּוֹם לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, וּנְהִי דְּשָׁם אִנּוּ מַחְמִירִין כְּדַעַת יְחִידָאָה, **עַל כָּל פָּנִים בְּשִׁנַּת קַבָּע בַּלַּיְלָה שֶׁאַחַר זֶה בְּוַדַּאי יֵשׁ לְבָרֵךְ:**

*** הַמַּשְׁכִּים קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן ל׳. **וּכְדַיְיקַבָּד אִם בֵּרַךְ גַּם בִּרְכַּת אֲשֶׁר יָצַר וְהַמַּעֲבִיר שְׁנָה בְּרָאוּי בְּפַעַם הָרִאשׁוֹן, דַּעַת הַפְּרִי חָדָשׁ דְּחוֹזֵר וּמְבָרֵךְ אֲלוּ הַשְּׁתֵּי בְּרָכוֹת בְּקִשְׁקֵם בְּפַעַם שֵׁנִית מִמִּשְׁתֵּו,** וְהִסְכִּים עִמּוֹ הַחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל ח סי״ב) לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה. וּמִשַּׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה בְּסִימָן ר׳ (סק״ז) מִשְׁמַע דְּלֹא יַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, וְכֵן מִשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַחַיִּים (סי״ח). **וְסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל. וְאִם תִּקְפָּה עָלָיו שְׁנָה, לְכוֹלֵי עָלְמָא אֵין לוֹ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ אוֹתָם** [פְּרִי חָדָשׁ בְּסִימָן מ״ו (ס״ע)]:

*** מְבָרֵךְ כָּל סֵדֶר הַבְּרָכוֹת חוּץ מִבִּרְכַּת הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לא) בְּמֶה שֶׁכָּתַב וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ שֶׁגַּם בְּרָכָה זוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁיָּאִיר הַיּוֹם. [א]אַף יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלְּכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ אוֹתָהּ קֹדֶם שֶׁיָּאִיר הַיּוֹם אִם לֹא שֶׁשָּׁמַע קוֹל תַּרְנְגוֹל, וּבְדִיעֲבַד יָצָא אֲפִלּוּ לֹא שָׁמַע קוֹל תַּרְנְגוֹל. וְדַוְקָא שֶׁיְּבָרֵךְ אוֹתָהּ מֻחְצוֹת לַיְלָה וְאֵילָךְ, אֲבָל קֹדֶם חֲצוֹת אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד יַחֲזֹר וִיבָרֵךְ, וַאֲפִלּוּ (מ) אִם שָׁמַע קוֹל תַּרְנְגוֹל. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה מברך): **(לב) וּפָרְשַׁת הַתָּמִיד.** וְכָל מִשְׁנָיוֹת הַקְּרְבָּנוֹת שֶׁאַחֲרֶיהָ, כִּי הֵם בִּמְקוֹם הַקְּרְבָּתָן, וְאֵין הַקְּרְבָּתָן אֶלָּא בַּיּוֹם: **(לג) לִלְמֹד וּלְבָרֵךְ.** וְיִקַּח יָדָיו בְּכָל מִידֵי דְּמִנַּקֵּי: **יד (לד) מְבָרְכוֹת.** הַטַּעַם עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה נשים):

(א) הַתָּמִיד. וְהוּא בִּמְקוֹם הַקְּרֻבַת הַתָּמִיד, שֶׁכֵּן קִבְּלוּ חַז״ל (מנחות קי.) שֶׁבִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם וְאֵין יְכוֹלִין לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת, מִי שֶׁעוֹסֵק בָּהֶן וּבְפָרָשִׁיוֹתֵיהֶן מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ הִקְרִיבוּם. וּלְכָךְ יֵשׁ אוֹמְרִים גַּם כֵּן סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה מִשֶּׁעַם זֶה, וְהוּא מַה שֶּׁנּוֹתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג בְּיָמֵינוּ לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֲבָיֵי הֲוֵי מְסַדֵּר וְכוּ׳. וְנִרְאֶה לִי פְּשׁוּט דְּמִי שֶׁיּוֹדֵעַ סֶפֶר, מִצְוָה לִלְמֹד בְּגֻמָּרָא (יומא לג.) פְּרוּשׁ הַמְּאֻמָּרָא הַזֶּה, וְכֵן מַה שֶּׁאָנוּ אוֹמְרִין בְּכָל יוֹם עִנְיְנֵי עֲשִׁיַּת הַקְּטֹרֶת, כְּדֵי שֶׁיְּבִין מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר, וּבָזֶה תֵּחָשֵׁב לוֹ הֶאֱמִירָה בְּמָקוֹם הַהַקְטָרָה. וְכֵן כָּתְבוּ הַסְּפָרִים דְּמַה שֶּׁאָמַר הַגְּמָרָא כָּל הָעוֹסֵק בְּפָרָשַׁת עוֹלָה וְכוּ׳, הַכַּוָּנָה שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק לְהָבִין עִנְיָנֶיהָ, לֹא אֲמִירַת הַתֵּבוֹת לְבַד. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן), [ב]פָּרָשַׁת הַקְּרְבָּנוֹת יֹאמַר בַּעֲמִידָה, דְּגִמַת הַקְּרְבָּנוֹת שֶׁהָיָה בַּעֲמִידָה. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״א) בְּשֵׁם כְּמֶה אַחֲרוֹנִים שְׁחוֹלְקִין עַל זֶה. וּבִקְצוֹת מְנָדִים (א״א ריש הסימן) כָּתַב דְּמִכָּל מָקוֹם בְּפָרָשַׁת הַתָּמִיד רָאוּי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יָשֵׁן שְׁנַת קֶבַע קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, דְּהַמְבָרֵךְ לֹא הִפְסִיד: **(ל) קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם.** וַאֲפִלּוּ בְּמַשְׁכִּים אַחַר חֲצוֹת לַיְלָה לְאֵיזֶה עִנְיָן וְדַעְתּוֹ לַחֲזֹר וְלִישַׁן עוֹד אַחַר כָּךְ שְׁנַת קֶבַע, אֲפִלּוּ הָכִי יוּכַל לְבָרֵךְ כָּל אֵלּוּ הַבְּרָכוֹת וְשׁוּב לֹא יְצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ אוֹתָם כְּשֶׁיָּקוּם בַּבֹּקֶר, (מ) לְבַד בִּרְכַּת אֲלֹקַי נְשָׁמָה יֹאמַר בְּלִי חֲתִימָה, וְהַמַּעֲבִיר שֵׁנָה יֹאמַר בְּלִי הַזְכָּרַת הַשֵּׁם, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁיָּקוּם בַּבֹּקֶר יֹאמַר אוֹתָן בְּהַזְכָּרַת שֵׁם וּמַלְכוּת כָּרָאוּי. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה המשכים): **(לא) בִּינָה.** וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ שֶׁגַּם בְּרָכָה זוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁיָּאִיר הַיּוֹם. [א]אַף יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלְּכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ אוֹתָהּ קֹדֶם שֶׁיָּאִיר הַיּוֹם אִם לֹא שֶׁשָּׁמַע קוֹל תַּרְנְגוֹל, וּבְדִיעֲבַד יָצָא אֲפִלּוּ לֹא שָׁמַע קוֹל תַּרְנְגוֹל. וְדַוְקָא שֶׁיְּבָרֵךְ אוֹתָהּ מֻחְצוֹת לַיְלָה וְאֵילָךְ, אֲבָל קֹדֶם חֲצוֹת אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד יַחֲזֹר וִיבָרֵךְ, וַאֲפִלּוּ (מ) אִם שָׁמַע קוֹל תַּרְנְגוֹל. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה מברך): **(לב) וּפָרְשַׁת הַתָּמִיד.** וְכָל מִשְׁנָיוֹת הַקְּרְבָּנוֹת שֶׁאַחֲרֶיהָ, כִּי הֵם בִּמְקוֹם הַקְּרְבָּתָן, וְאֵין הַקְּרְבָּתָן אֶלָּא בַּיּוֹם: **(לג) לִלְמֹד וּלְבָרֵךְ.** וְיִקַּח יָדָיו בְּכָל מִידֵי דְּמִנַּקֵּי: **יד (לד) מְבָרְכוֹת.** הַטַּעַם עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה נשים):

(א) הַתָּמִיד. וְהוּא בִּמְקוֹם הַקְּרֻבַת הַתָּמִיד, שֶׁכֵּן קִבְּלוּ חַז״ל (מנחות קי.) שֶׁבִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם וְאֵין יְכוֹלִין לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת, מִי שֶׁעוֹסֵק בָּהֶן וּבְפָרָשִׁיוֹתֵיהֶן מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ הִקְרִיבוּם. וּלְכָךְ יֵשׁ אוֹמְרִים גַּם כֵּן סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה מִשֶּׁעַם זֶה, וְהוּא מַה שֶּׁנּוֹתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג בְּיָמֵינוּ לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֲבָיֵי הֲוֵי מְסַדֵּר וְכוּ׳. וְנִרְאֶה לִי פְּשׁוּט דְּמִי שֶׁיּוֹדֵעַ סֶפֶר, מִצְוָה לִלְמֹד בְּגֻמָּרָא (יומא לג.) פְּרוּשׁ הַמְּאֻמָּרָא הַזֶּה, וְכֵן מַה שֶּׁאָנוּ אוֹמְרִין בְּכָל יוֹם עִנְיְנֵי עֲשִׁיַּת הַקְּטֹרֶת, כְּדֵי שֶׁיְּבִין מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר, וּבָזֶה תֵּחָשֵׁב לוֹ הֶאֱמִירָה בְּמָקוֹם הַהַקְטָרָה. וְכֵן כָּתְבוּ הַסְּפָרִים דְּמַה שֶּׁאָמַר הַגְּמָרָא כָּל הָעוֹסֵק בְּפָרָשַׁת עוֹלָה וְכוּ׳, הַכַּוָּנָה שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק לְהָבִין עִנְיָנֶיהָ, לֹא אֲמִירַת הַתֵּבוֹת לְבַד. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן), [ב]פָּרָשַׁת הַקְּרְבָּנוֹת יֹאמַר בַּעֲמִידָה, דְּגִמַת הַקְּרְבָּנוֹת שֶׁהָיָה בַּעֲמִידָה. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״א) בְּשֵׁם כְּמֶה אַחֲרוֹנִים שְׁחוֹלְקִין עַל זֶה. וּבִקְצוֹת מְנָדִים (א״א ריש הסימן) כָּתַב דְּמִכָּל מָקוֹם בְּפָרָשַׁת הַתָּמִיד רָאוּי

חולק על זה השעם, וכן כתב הפרי מגדים בהדיא חוץ מִבִּרְכַּת הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי יֵשׁ בְּסִימָן י״ז סָעִיף ב׳ עַיֵּן שָׁם. [ג]**ולפי זה אין יכולות להוציא את האיש.** **וְקָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ בְּדַוְקָא אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא אֶת הַגָּדוֹל בִּבְרָכַת הַתּוֹרָה, לְפִי מַה שֶּׁפּוֹסְקִים הַרְבֵּה פּוֹסְקִים דִּבְרָכַת הַתּוֹרָה הֲוֵי מִן הַתּוֹרָה, וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים** (שם):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יג (כו) מָגֵן אַבְרָהָם בְּסוֹף סִימָן ר׳ (סק״ח) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (סי״ח): **(כז)** דֶּרֶךְ הַחַיִּים (סי״ח):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ט) כתב: ברכת הנותן לשכוי בינה יאמרנה מלאמרה עד שיאור היום, ואם שמע קול תרנגול יכול לברך הנותן לשכוי בינה מיד אחר חצות לילה. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״י) כתב: נשים מברכות ברכות התורה שהרי חייבות ללמוד מצות שלהן, לידע היאך לעשותן והיאך ליזהר מכל לא תעשה שהן מוזהרות בהן כאנשים, והן חייבות בתפלה כמו אנשים. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״א): 'וטוב' לומר פרשת הקרבנות מעומד. ובסימן א׳ (ס״ד) כתב: 'צריך' לומר פרשת הקרבנות מעומד. ובמהדורא תנינא (סי׳ א ס״ט) כתב שא״צ לומר מעומד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ב) בְּצִבּוּר, יָכוֹל לְאָמְרוֹ בְּבֵיתוֹ (ג) וְלַחֲזֹר פָּרָשַׁת הַתָּמִיד לְבַד עִם הַצִּבּוּר, (ד) וְיִכָּנֵס בַּפַּעַם הַשְּׁנִיָּה כְּקוֹרֵא בַּתּוֹרָה (טור). וְנָהֲגוּ הַמְדַקְדְּקִים (ה) לְהִתְנוֹעֵעַ בְּשָׁעָה שֶׁקּוֹרִין בַּתּוֹרָה, דְּגִמַת הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בִּרְתֵּת, וְכֵן (ה) בְּשָׁעָה שֶׁמַּתְפִּלְלִים, עַל שֵׁם כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה ה' מִי כָמוֹךָ' (מהליש לה י) (אבודרהם (הל' מכות הש"ץ)): **א** א**בְּשַׁבָּת [*] אוֹמְרִים אֵצֶל פָּרָשַׁת הַתָּמִיד פְּסוּקֵי מוּסָף דְּשַׁבָּת, ב אֲבָל לֹא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְיוֹם טוֹב, מִפְּנֵי שֶׁקּוֹרִין בַּתּוֹרָה בִּפְסוּקֵי מוּסָף.** הַגָּהָ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמְּזַכִּירִין גַּם מוּסָף רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְכֵן נוֹהֲגִין, (ו) כְּדֵי לְפָרְסֵם שֶׁהוּא רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְכֵן הוּא לְקַמָּן סִימָן תכ"א (פ"ח) (טור):

א טור. ב כל בו (סי' ב).

מט שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר קְרִיאַת שְׁמַע בְּעַל פֶּה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א אַף עַל גַּב דְּקַיְימָא לָן (א) דְּבָרִים שֶׁבִּכְתָב (ב) אִי אַתָּה רַשַּׁאי (ג) לְאָמְרָם עַל פֶּה, כָּל דָּבָר שֶׁרָגִיל (ד) וְשָׁגוּר בְּפִי (ה) [א] הַכֹּל, (ה) * כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים (ו) וּפָרָשַׁת הַתָּמִיד וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן, (ז) מֻתָּר:

א גְּשָׁרִין ס' (ע"ב), תְּמוּרָה י"ד (ע"ב), תּוֹסְפוֹת שָׁם (ד"ה דבריהם) וְהַמְקַדְּקְדִי שָׁם בְּגְשָׁרִין (סי' תז).

בַּאֵר הֵיטֵב

(ב) לְהִתְנוֹעֵעַ. הֵיינוּ בִּפְסוּקֵי דְּזִמְרָה, אֲבָל בִּתְפִלָּה אֵין לְהִתְנוֹעֵעַ. מִנְחַת עֲזָרְיָה סִימָן קי"ג. וּכְנָסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' צה הגה"ט) הֲבִיא (עשרה מאמרות מאמר אם כל ח') שֶׁקָּצָת פְּרוּשִׁים נוֹהֲגִים לְהִתְנוֹעֵעַ בְּנַחַת בְּחֲתִימוֹת הַבְּרָכוֹת בִּלְבָד, לְקַיֵּם 'מִפְּנֵי שְׁמִי נַחַת הוּא' (מלאכי ב ה). וּבְמַהֲרִי"ל (מנהגים) כָּתַב שֶׁהָיָה מִתְנוֹעֵעַ בִּתְפִלָּה מִלְּפָנָיו לְאַחֲרָיו וּמֵאֲחֹרָיו לְפָנָיו, עַיֵּן שָׁם. וּבְדִרְכֵי מֹשֶׁה (אות א) כָּתַב שֶׁהָרָקָ"ט (פרשת יתרו) נָתַן טַעַם עַל דֶּרֶךְ הַקַּבָּלָה לְהִתְנוֹעֵעַ בִּתְפִלָּה. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד), דְּעָבִיד כְּמַר עָבִיד וּדְעָבִיד כְּמַר עָבִיד, וּבְלֹבֵד שֶׁיְּכַוֵּן:

א (ב) **הַכֹּל.** אֲבָל אִם לֹא שָׁגוּר בְּפִי הַכֹּל, אַף עַל גַּב שֶׁשָּׁגוּר בְּפִיו, אָסוּר. הָעוֹלַת תָּמִיד (סק"ב) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ לְהוֹצִיא אֲחֵרִים מֵתָּר לְאָמְרוֹ בְּעַל פֶּה אִם הוּא שָׁגוּר, אֲבָל הַב"ח (ס"א) כָּתַב דְּלְהוֹצִיא אֲחֵרִים, דְּבָרִי הַכֹּל אֲפִלּוּ שָׁגוּר בְּפִיו אֵינוֹ רַשַּׁאי לְאָמְרוֹ עַל פֶּה, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לוֹמַר שׁוּם דָּבָר בְּעַל פֶּה כִּי אִם מַה שֶּׁנִּזְכַּר פֶּה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וּבְתִשְׁוּבַת חוֹת יָאִיר סִימָן קע"ה מַתִּיר בְּשַׁלְמֵי צִבּוּר (משפטי הזמירות אות ה"ח) קְצָת דִּקְדּוּקֵי תֵּבוֹת, בְּסָדָר פְּסוּם הַקְּטֹרֶת יֵשׁ לוֹמַר אֲתָה הוּא ה' אֱלֹקֵינוּ עַל פִּי תּוֹרָתוֹ שֶׁל הָאַרִ"י. וְצָרִיךְ לוֹמַר הַצָּרִי הַטָּהוֹר קָמֵץ. וְעַיֵּן בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' קלג הגב"י) בְּשֵׁם הָרַדְבָּ"ז (סי' א קט), מֵחֲזִירִין לְמִכְשָׁפָה וְלֹא מִחֲזִירִין בָּאֵ"ר. אַף כִּפֵּת הַיְרֵדֶן, וְאֵין לוֹמַר מִכִּפַּת בְּמ"ם, כִּי הוּא אוֹתִיּוֹת כְּתַף כוּ'. וְצָרִיךְ לוֹמַר כָּל שֶׁהוּא, וְלֹא שֶׁהִיא, כֵּן כָּתַב הָאַרי"ז זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה. כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת הַצְּפוֹרֶן, כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר, וְלֹא לְיַפּוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּפְּסָרִים. וְצָרִיךְ לוֹמַר בָּל יַקְטִיר מִמֶּנּוּ כִּי אִם חֹפֶן אֶחָד כוּ', כֵּן כָּתַב הָאַרי"ז זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה. אֲבָל הָרֹב מִסְּדֵי כוּ' כָּתַב הָרַב זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּכָל אֶחָד קוֹרְטָן, רַק וּקְטֹרֶת לַאֲבָרִים, עַד בְּזֵיכִין שֶׁאָז צָרִיךְ לוֹמַר וּבְזֵיכִין קוֹרְטָן כוּ'. אֲנָא בְּכֹחַ יֹאמַר כָּל שְׁתֵּי תֵּבוֹת יַחַד, וְיִסְפֹּק, וְיֹאמַר גְּדֻלַּת יְמִינְךָ, וְכֵן עַל דֶּרֶךְ זֶה הַשְּׁאָר, עַל דֶּרֶךְ 'בִּשְׁפָתַיִם יְכַפֶּה פָּנָיו' כוּ'. וּבְשִׁיורֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן נ"א (הגה"ט סק"א) כָּתַב דְּיֵשׁ נוֹהֲגִים לַעֲמֹד בְּשָׁאוֹמְרִים אֲנָא בְּכֹחַ. וּמַה שֶּׁאֵין אוֹמְרִים אַחַר הַקְּטֹרֶת כְּאִלּוּ הִקְטַרְנוּ, כָּתַב בֵּית דָּוִד (סי' תקנ) הַטַּעַם לְפִי שֶׁאָמַרְנוּ אִם חֹפֶר כוּ', וְיֵשׁ לְחַלֵּק שֶׁאָמַר קל"ב (ס"ב בהג"ה) וּבְמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ה'. וּבְבִרְכֵי יוֹסֵף (סי' קכג סק"ב) כָּתַב בְּשֵׁם מַהַרַ"ם דְּלוּבְלִינְאוּ דְּמָה שֶׁאוֹמְרִים מְהֵרָה שִׁיבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יֵשׁ לְדַקְדֵּק וְלוֹמַר שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הַבִּנְיָה הָיְתָה מַעֲשֶׂה יְדֵי יוֹצֵר מְקֻדָּשׁ ה' כּוֹנְנוּ יָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן יֵשׁ לוֹמַר קֹדֶם אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן וְאַחַר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, עַיֵּן שָׁם. וְאֵינוֹ מֻכְרָח. וְעַיֵּן בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב פֶּרֶק (שני) [חמישי] דְּמַעֲשֵׂר (מ"ב) בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ה ה"ב), וְגַם בְּמִלַּת שֶׁיִּבָּנֶה גַּם כֵּן אִפְשָׁר לְפָרֵשׁ שֶׁכְּיָדוּעַ שָׁמַיִם נֶאֱמָר. וְעַיֵּן שָׁם. וְאֵינוֹ מֻכְרָח, שֶׁהוּא בְּדִבְרֵי הַיָּמִים (א' טז יח) וּבְתִהִלִּים (קה יא) נָפַל טָעוּת בְּסֵפָרִים בְּמַה שֶׁכָּתוּב 'אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן', וְהַב' שֶׁכָּתַב 'אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל', וְאֵינוֹ כֵּן בִּדְבְרֵי הַיָּמִים, וּמַה שֶּׁאֵנוּ אוֹמְרִים הוּא מִדִּבְרֵי הַיָּמִים. צָרִיךְ לְהַסְפִּיק קְצָת בֵּין 'כְּמַיִם' וּבֵין 'אֲדִירִים', כִּי טַעַם טְפָחָה תַּחַת 'כְּמַיִם' וְסוֹף פְּסוּק כְּמִלַּת 'אֲדִירִים', כִּי תֵּבַת 'אֲדִירִים' לֹא קַאֵי עַל 'כְּמַיִם' אֶלָּא עַל הַמְּצָרִים, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ (מנחות נג.) 'יָבֹא אַדִּיר זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְכוּ' מֵאֲדִירִים אֲפִלּוּ הַמְּצָרִים דִּכְתִיב 'צֻלְּלוּ כְּמוֹ', וְכֵן הֶבְנָתוּ צְלוּלִי אֲדִירִים כְּעוֹפֶרֶת כְּמַיִם, עַיֵּן שָׁם, אַף עַל גַּב דְּ'אֲדִירִים' שַׁיָּךְ נַמִּי עַל הַמַּיִם, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּמִתְפָּרֵשׁ נַמִּי עַל הַמְּצָרִים יֵשׁ לְהַסְפִּיק קְצָת שֶׁלֹּא לוֹמַר בְּנְשִׁימָה אַחַת:

א [א] הַכֹּל. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן שָׁם בְּחוֹת יָאִיר דִּתְהִלִּים שֶׁהוּא לְעוֹרֵר רַחֲמִים הָיָה לֵיהּ כְּתִפְלָה, וְיֵשׁ לְסָמֹךְ עַל מַה שֶּׁכָּתְבוּ תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה בְּבְרָכוֹת (ה. ד"ה לא הפסיד), אֲבָל פְּסוּקֵי מַעֲמָדוֹת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַעֲמֹד, שֶׁקּוֹרִין בְּצִבּוּר בְּקוֹל רָם. גַּם מַה שֶּׁכָּתַב הֵיטֵב (סק"א) בְּשֵׁם דָּרְךְ חָכְמָה שֶׁיְּזַהֵר לוֹמַר פָּרָשַׁת הַתָּמִיד בְּצִבּוּר עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה שֶׁהִשִּׂיג עַל זֶה. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"א), מַה שֶּׁכָּתוּב בְּסִדּוּרִים בְּנֶפֶשׁ הַיְהִי רָצוֹן כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ קָרְבַּן הַתָּמִיד, יֵשׁ גּוֹרְסִין הִקְרַבְתִּי, אֵינוֹ נָכוֹן, כִּי הִקְרַבְתִּי בְּפָרָשַׁת חַטַּאת אֲבָעֲלִים קָאֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּתָמִיד אֵין יָחִיד מִקְרֵי בָּעֲלִים, וּבַטּוּר הַגְּרָסָא כְּאִלּוּ קָרַב הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ וְכוּ', וְזֶה נָכוֹן. וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה מַיְשֵׁב גַּם הַגְּרָסָא שֶׁלָּנוּ: (ב) **בְּצִבּוּר.** שֶׁדָּרְכָּם בְּאוֹתוֹ מָקוֹם לוֹמַר רַק פָּרָשַׁת הַתָּמִיד לְבַד בְּצִבּוּר: (ג) **וְלַחֲזֹר.** שְׁמִנְהָגָם הָיָה מִקֶּדֶם לוֹמַר הַכֹּל בְּיַחַד בְּקוֹל רָם, וְאִם כֵּן לֹא יָכוֹל לְשַׁחֵק בְּעֵת שֶׁיֹּאמְרוּ בְּצִבּוּר, דְּיִהְיֶה מְנַכֵּר מִלְּתָא: (ד) **וְיִכָּנֵס.** עַיֵּן בְּטוּר שֶׁהוּא רַק לְרִוָּחָא דְּמִלְתָא, שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִרְאֶה כְּאִלּוּ מַקְרִיב שְׁנֵי תְּמִידִים: (ה) **בְּשָׁעָה שֶׁמִּתְפַּלְּלִים.** וְיֵשׁ (ס) פּוֹסְקִים שֶׁחוֹלְקִין עַל זֶה וְאוֹמְרִים דְּבִתְפִלָּה אֵין לְהִתְנוֹעֵעַ, וְרַק בְּפִסּוּקֵי דְּזִמְרָה וּבִרְכַּת קְרִיאַת שְׁמַע וְלִמּוּד הַתּוֹרָה אֲפִלּוּ שֶׁבְּעַל פֶּה, הַמְּנָהָג לְהִתְנוֹעֵעַ. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד), וּדְעָבִיד כְּמַר עָבִיד וּדְעָבִיד כְּמַר עָבִיד. וְהַכֹּל לְפִי (ס) מָה שֶּׁהוּא אָדָם, אִם מְכֻנָּן הֵיטֵב עַל יְדֵי תְּנוּעָה, יִתְנַעְנֵעַ, וְאִם לָאו יַעֲמֹד בְּךָ, וּבְלֹבֵד שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ. וְקָצַת מִתְנַעְנְעִים תְּנוּעָה מְשֻׁבַּשֶׁת, שֶׁהַגּוּף עוֹמֵד עַל עָמְדּוֹ, רַק בְּרֹאשׁ הוֹפֵךְ פַּעַם לְיָמִין וּפַעַם לִשְׂמֹאל דֶּרֶךְ גַּאֲוָה, (ג) אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן: **א** (ו) **כְּדֵי לְפָרְסֵם.** אֲבָל יוֹם טוֹב (ז) אֵין צְרִיכִין לְפָרְסֵם, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּה אֶלָּא שְׁנֵי פְּסוּקִים כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסִימָן רפ"ג (ס"א):

א (א) **דְּבָרִים שֶׁבִּכְתָב.** סוּמָא (ס) מֻתָּר לִקְרוֹת בְּעַל פֶּה מִשּׁוּם 'עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ' (תהלים קיט קכו). וְהוּא הַדִּין אִם הוּא בְּבֵית הָאֲסוּרִים וְאֵין יָכוֹל לְהַשִּׂיג שָׁם חֻמָּשׁ: (ב) **אִי אַתָּה.** כָּתַב הָרַדְבָּ"ז חֵלֶק (א') [ד'] סִימָן קל"ה, לִקְרוֹת הַפָּרָשָׁה בְּעַל פֶּה בְּשָׁעָה שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר קוֹרֵא, אֲנִי נִזְהָר, אֲבָל אֵינִי מוֹחֶה לַאֲחֵרִים, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים הָרַבֵּה שֶׁסּוֹבְרִים דְּהָאסּוּר הוּא דַּוְקָא אִם מוֹצִיא בָּזֶה לַאֲחֵרִים יְדֵי חוֹבָתָן. וְכֵן כָּתַב בַּעֲטָרַת זְקֵנִים וּבְאוּר הַגְּרָ"א שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל. עַיֵּן בְּיוֹמָא (דף ע' (ע"א)) בְּתוֹסְפוֹת יְשָׁנִים דְּבּוּר הַמַּתְחִיל 'וּבָעֲשׂוֹר' וּבְתִרוּץ רִאשׁוֹן וּבְתִרוּץ בְּתָרָא, וּבְבֵאוּר הַגְּרָ"א הִסְכִּים לִדְיָנָא לְתִרוּץ בְּתָרָא: (ד) **וְשָׁגוּר.** אֲבָל אִם אֵינוֹ שָׁגוּר בְּפִי הַכֹּל, (ס) אַף עַל גַּב שֶׁשָּׁגוּר בְּפִיו, אָסוּר: (ה) **כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע.** וְכֵן (ג) פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה: (ו) **וּפָרָשַׁת הַתָּמִיד.** כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א), הַמְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומה שקורין) יִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ דֵּעוֹת שׁוֹנוֹת בְּטַעַם הַתֵּר אֲמִירַת אֵלּוּ הַדְּבָרִים בְּעַל פֶּה, לָכֵן יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לוֹמַר שׁוּם דָּבָר בְּעַל פֶּה כִּי אִם מַה שֶּׁנִּזְכַּר פֶּה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ. וּבְתִשְׁוּבַת חוֹת יָאִיר (סי' קעה) מַתִּיר לוֹמַר כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים בְּעַל פֶּה, דְּכֵינָן שֶׁהוּא לְעוֹרֵר רַחֲמֵי ה' הָוֵי לֵיהּ כִּתְפִלָּה. וְנִרְאֶה לִי שֶׁיֵּשׁ לִסְמֹךְ עָלָיו, דִּבְלָאו הָכִי דַּעַת הָעֲטָרַת זְקֵנִים וְהַגְּרָ"א כְּהַפּוֹסְקִים א דְּדַוְקָא לְהוֹצִיא רַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן אָסוּר: (ז) **מֻתָּר.** וּכְמוֹצִיא אֲחֵרִים בַּאֲמִירָתוֹ אֶת הַכְּתוּבִים, מְצַדֵּד הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם)

בַּאוּר הַלָּכָה

א * **כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע וְכוּ'. וּלְעִנְיַן אֲמִירַת הַלֵּל, מִשְׁמַע בְּתוֹסְפוֹת יְשָׁנִים דְּיוֹמָא גַּם כֵּן שַׁיָּשׁ לְהָקֵל.** עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם. **אֲבָל כָּל זֶה אִם רָגִיל בְּפִיו הֵיטֵב שֶׁלֹּא יָבוֹא לִטְעוֹת בּוֹ, כִּי בְּקַל יָבוֹא לִטְעוֹת בַּאֲמִירַת לֹא לָנוּ לְקַאפִּיטֶל קל"ה, וְלֹא יָצָא יְדֵי הַלֵּל וְגַם בִּרְכָתוֹ יִהְיֶה לְבַטָּלָה:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְאַלְיָהוּ זוּטָא (סק"ב) וּבֵאר הֵיטֵב (סק"ב): (ג) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ד): (ג) אַלְיָהוּ זוּטָא (שם): **א** (ד) לְבוּשׁ: **א** (ס) אַחֲרוֹנִים: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): (ג) טוּר:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"א) כתב: יש אומרים שלא אסרו לומר דברים שבכתב בעל פה אלא שאומר כדי להוציא אחרים ידי חובתם, אבל כל אחד לעצמו מותר, ויש ליזהר כסברא הראשונה [שרק בשגור בפי הכל מותר], אבל המקיל כסברא האחרונה אין צריך למחות בידו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah